

Etcetera: Wat brengt die heftige reacties teweeg?

Dieltiens: De voorstelling is heel hard, heel agressief. Vooral de mensen die kinderen hebben stellen zich vragen bij de provocaties op de scène, waar ook kinderen bij betrokken worden. Er is een heel grote zorg voor mekaar en voor de kinderen, maar dat zie je als toeschouwer eerst niet. De teksten hebben het over de vertroosting van het hiernamaals na deze wereld die een poel van verderf is. Die poel laten de dansers voluit zien en niet iedereen wil op zo'n manier met vuiligheid en met de slechte kant van de mens geconfronteerd worden.

Etcetera: Je verwacht dit misschien ook niet bij de gewijde muziek van Bach.

Dieltiens: Precies. Anderzijds is het niet min hoe er soms in die teksten over de slechtheid van de mens en de wereld geschreven wordt. Er wordt veel geïnsinueerd. Tegelijk laten de teksten veel open, waardoor het mogelijk is om ze in te vullen met de hedendaagse slechtheid.

Een cruciale scène voor mij is de scène waarin de vrouwen spreken. Het is ook de scène waarin de muziek naderhand, wanneer ze beginnen te wenen, de overhand neemt. Ik denk dat een muzikantenhart – ik spreek hier voor mezelf, maar ik denk ook voor mijn collega's – heel erg aangesproken wordt door het feit dat de muziek hier beter van wordt.

Etcetera: Ondanks de goorheid die je te zien krijgt?

Dieltiens: De muziek is geschreven met een bepaalde bedoeling, troost bieden bijvoorbeeld. In deze voorstelling wordt dat alleen maar versterkt.

Etcetera: Zijn er scènes die je eerst niet zag zitten?

Dieltiens: Ik wist al een beetje waaraan ik me moest verwachten. In het begin begrijp je soms niet goed waar het naartoe gaat, maar omdat ik *La Tristezza* gezien had, had ik er het volste vertrouwen in.

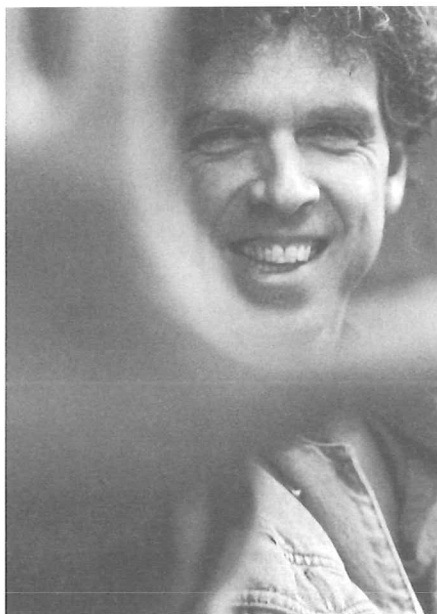
Etcetera: Welke relevantie heeft de toevoeging van een theatrale encensering aan deze muziek van Bach voor jou persoonlijk?

Dieltiens: Ik vind dat Bach, en eigenlijk alle muziek, iets dergelijks goed kan gebruiken om uit het strakke keurslijf van de 'Klassieke Muziek' te geraken. Op alle gebied is Bach de geniaalste muziek die ooit geschreven is: emotioneel, structureel, harmonisch en noem maar op. Tegelijk is het zo'n menselijke muziek, wat ze voor mij alleen nog maar genialer maakt. Maar die menselijke kant wordt nogal eens vergeten. Dikwijls wordt Bach alleen met eerbied behandeld; de emotie wordt nogal eens

vergeten. Daarom sta ik ook zo hard achter deze productie.

Etcetera: Stel dat Bach een andere broodheer zou gehad hebben, zou hij dan een goede operacomponist kunnen geweest zijn?

Dieltiens: Tja, stel dat Bach niet naar geld had moeten kijken – hij had eenentwintig kinderen! – zou hij dan de juiste persoonlijkheid geweest zijn om opera te schrijven? Operacomponisten zijn eigenlijk dramatische componisten, maar omdat de muziek direct moet aanspreken blijft ze soms ook aan de opper-

Alain Platel / Chris Van der Burght

deze voorstelling een tweehonderdtal keer. Elke keer opnieuw ontdekken we iets: op muzikaal-technisch gebied, op emotioneel vlak, qua perceptie van de spiritualiteit. (Kleine pauze) Bach is de enige die dat kan. (Hij lacht voldaan)

Etcetera: Is ook de dansersgroep doorheen de tijd meegegroeid met de muziek van Bach?

Dieltiens: Ik denk het wel. Dat heeft veel te maken met de manier waarop Alain Platel werkt. Hij vraagt de dansers naar hun eigen associaties, ideeën en improvisaties bij de muziek. Dat is een heel ander vertrekpunt dan dat

Roel Dieltiens

vlakke. Dat is theater. De sterkte van *Iets op Bach* zit juist in de tegenstelling tussen de spiritualiteit van de muziek en de goorheid van wat je te zien krijgt.

Een andere zeer religieuze componist is Olivier Messiaen, die in 1992 gestorven is. Hij heeft een opera geschreven, *Saint François d'Assise*, maar dat is een mislukking. De boodschap komt niet over. Eén van de redenen is dat er in opera moet gespéeld worden, terwijl Sint Franciscus geen operafiguur is. Opera-personages zijn archetypes, maar welk archetype is een heilige? (Hij denkt even na) Alain werkt wél met archetypes: hooligans, traves-tieten, huissloren.

Etcetera: De archetypes van Alain Platel zijn geen personages die een verhaal ontwikkelen.

Dieltiens: Neen, het blijft veel abstracter. De spiritualiteit is aanwezig, maar ze is niet van het moment zelf. Het is iets dat groeit. Ook op muzikaal vlak is dat zo. We spelen

van choreografen die pasjes uittekenen en laten inoefenen. Bij Platel blijven de individuele verschillen aanwezig op de scène. Iedereen luistert immers op zijn eigen manier naar dezelfde muziek.

Die ploeg hier is wel een heel speciale. Ik herinner me nog de dag waarop ik de maten van het orkesthuisje moest komen controleren. Ze waren net *Den Tod* aan het repeteren – dat wenen moet elke dag gerepeteerd worden – toen ik binnenkwam. Ik zag hen allemaal staan snikken en vroeg me af wat er aan de hand was. Ondertussen hing de technicus als een aap aan de touwen in de hoogte uit volle borst het lied mee te zingen, met tekst en al. Dat vind ik echt wel leuk.

Prince

De tevredenheid over de samenwerking is wederzijds. Ook Alain Platel is in de wolken. 'Dieltiens is een schat. Daar heb ik veel geluk mee gehad.'